

Міністерство освіти і науки України
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет життєдіяльності, природокористування і туризму

Кафедра туризму

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання практичних робіт
та завдань для індивідуальної і самостійної роботи
з дисципліни

“Сільський туризм”

для студентів спеціальності 7.140103 “Туризм”
спеціалізації 7.14010301 “Туризмознавство”
денної форми навчання

Укладачі: Алешугіна Н.О., к.е.н., доц.;
Зеленський С.М., к.е.н., доц.

Чернігів 2015

Методичні вказівки до практичних та семінарських занять та завдання для індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни “Сільський туризм” для студентів спеціалізації 7.13010401 “Туризмознавство” денної форми навчання / Укл.: Алешугіна Н.О., Зеленський С.М. – Чернігів: ЧНТУ, 2015. – 24 с.

Розробник: к.е.н., доц. Алешугіна Н.О., Зеленський С.М.

Рецензенти: д.г.н., проф. М.О.Барановський
к.е.н., доц. Коваль П.Ф.

Міністерство освіти і науки України
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет життєдіяльності, природокористування і туризму

Кафедра туризму

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання практичних робіт
та завдань для індивідуальної і самостійної роботи
з дисципліни

“Сільський туризм”

для студентів спеціальності 7.140103 “Туризм”
спеціалізації 7.14010301 “Туризмознавство”
денної форми навчання

*Затверджено
на засіданні кафедри туризму
протокол № 2
від 31 серпня 2015 року*

Чернігів 2015

ВСТУП

Методичні вказівки до виконання практичних робіт та завдань для індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни “Сільський туризм” розроблено відповідно до навчальних планів спеціальності та програми навчальної дисципліни.

Предмет дисципліни – особливості геотуристичного простору в сільській місцевості, організація господарської діяльності в сільському туризмі в різних регіонах України, зокрема, в Чернігівській області.

Мета курсу – розглянути теоретико-методологічні та практичні аспекти формування, функціонування і розвитку сільського туризму як цілісної системи урбокомпенсаційного природокористування; розкрити особливості управління персоналом, менеджменту та маркетингу урбокомпенсаційного зеленого сільського туризму.

Програма дисципліни передбачає вирішення таких **завдань**:

- вивчення історії та сучасного стану, мети і мотивації вибору відпочинку у сільській місцевості;
- дослідження найважливіших закономірностей, чинників, які визначають розвиток і розміщення гостинних садиб (агроосель), організаційно-правового і економічного механізму їх діяльності на ринку туристичних послуг регіону, держави;
- на основі конструктивно-географічного підходу розкрити особливості менеджменту та маркетингу зеленого сільського туризму;
- поглибити, систематизувати теоретичні знання щодо проблем і перспектив розвитку зеленого сільського туризму у регіонах України;
- виробити вміння узагальнювати теоретико-практичні матеріали, аналізувати практичну інформацію, працювати зі спеціальною літературою, довідковими виданнями тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- що таке сільський туризм та які його різновиди існують, які види рекреаційних занять він в себе включає, на який контингент розрахований;
- організаційно-правові основи розвитку сільського туризму в Україні, умови початку власної справи в сільському туризмі, початкові вимоги, що висуваються до господарів сільської садиби;
- тенденції розвитку сільського туризму в Україні та закордоном, приклади застосування передового досвіду в справі розвитку сільського туризму;
- умови, які необхідно забезпечити для успішного розвитку сільського туризму;
- технологічні особливості обслуговування туристів в сільській садибі;
- особливості менеджменту та маркетингу сільського туризму.

уміти:

- визначити переваги та недоліки розвитку сільського туризму в країні та конкретному регіоні;
- робити пропозиції щодо застосування передового досвіду на практиці;
- аналізувати досвід роботи сільських господарів;
- дослідити умови розвитку сільського туризму в конкретному поселенні;
- планувати дозвілля гостей агросадиби;
- запропонувати заходи по просуванню конкретної пропозиції на ринку агро туристичних послуг.
- скласти бізнес-план майбутньої діяльності в сільському туризмі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

	ТЕМИ	ГОДИНИ				
		ЛЕКЦІЇ	ПРАКТИК-НІ (СЕМІНАР-СЬКІ)	СРС	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	ЕСNS КРЕДИТИ
Змістовий модуль 1 Сутність сільського туризму						
1	Сільський туризм як альтернативний вид відпочинку	2	2	10	30	1
2	Нормативно-правові засади організації сільського туризму	2	4	10		
ВСЬОГО ПО МОДУЛЮ 1		4	6	20		
Змістовий модуль 2 Зарубіжний досвід організації сільського туризму						
3	Сільський туризм в країнах Західної та Північної Європи	2	2	12	30	1
4	Розвиток сільського туризму в країнах Південної та Східної Європи		2	12		
ВСЬОГО ПО МОДУЛЮ 2		2	4	24		
Змістовий модуль 3 Практичні засади організації сільського туризму						
5	Забезпечення умов для розвитку сільського туризму	2	4	3	30	1
6	Технологія надання послуг в сільському туризмі	2	4	3		
7	Особливості планування в сільському туризмі	2	6	4		
ВСЬОГО ПО МОДУЛЮ 3		6	14	10		
Змістовий модуль 4 Маркетинг сільського туризму						
8	Маркетинг в сільському туризмі	2	4	24	30	1
ВСЬОГО ПО МОДУЛЮ 4		2	4	24		
Змістовий модуль 5 Менеджмент сільського туризму						
9	Менеджмент в сільському туризмі	2	4	24	30	1
ВСЬОГО ПО МОДУЛЮ 5		2	4	24		
ВСЬОГО		16	32	102	150	5

ПРАКТИЧНІ ТА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Заняття 1

(2 години)

Тема. Сільський туризм як альтернативна форма відпочинку.

Питання для обговорення:

1. Поняття про сільську місцевість
2. Відмінності сільського туризму та туризму в сільській місцевості
3. Сутність сільського туризму. Його різновиди
4. Контингент користувачів послуг сільського туризму.

Завдання:

1. Порівняти сільський, оздоровчо-лікувальний, культурно-пізнавальний та спортивний туризм, що можуть відбуватися в сільській місцевості. Заповнити таблицю 1

Таблиця 1

Порівняльна характеристика сільського та інших видів туризму, що можуть відбуватися в сільській місцевості

	Сільський	Оздоровчо-лікувальний	Культурно-пізнавальний	Спортивний
Ресурси				
Засоби розміщення				
Заклади харчування				
Обслуговуючий персонал				
Рекреаційні заняття				
Масовість				
Зв'язки з місцевим населенням				
Вплив на місцеву громаду				

2. Порівняти різновиди сільського туризму. Заповнити таблицю 2

Таблиця 2

Порівняльна характеристика різновидів сільського туризму

Різнovid сільського туризму	Мета діяльності	Предмет інтересу	Ресурси	Приклади рекреаційних занять
Сільський зелений туризм				
Агро-рекреаційний туризм				
Сільський відпочинковий туризм				
Сільський етнографічний				

Джерела:

1. Алешугіна Н.О. Гостинний та сільський туризм: співвідношення понять // materialy VII mezinarodni vědecko – prakticka konference “Aktualni vymoženosti vědy - 2011” (27 června – 05 červenců 2011 roku, Praha) - Praha: Publishing House “Education and Science”, 2011. – 104 p. – P.3-5.
2. Барановський М.О. Туризм як форма активізації розвитку сільських депресивних територій / М.О.Барановський // Вісник Львівського університету. Серія “Міжнародні відносини”. – Вип. 24–2008. – С.13-21.

- 3 Биркович В.І. Сільський земельний туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України// Стратегічні пріоритети: Наук. збірник. – 2008. – № 1. – С.138-143.
- 4 Бойко Є.О., Бойко О.С. Роль зеленого туризму в розвитку сільських територій. / Є.О.Бойко, О.С.Бойко. – Економіка. Управління. Інновації. – 2010. - №1(3).
- 5 Голубовська О.І. Сільський туризм як одна із складових відродження українського села. / О.І.Голубовська. – Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2012. - №3 (47).
- 6 Дишлюк Н.І. Сільський зелений туризм як альтернатива розвитку сільських територій. / Н.І.Дишлюк. – Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – Вип.163. Частина 1.
- 7 Костиця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
- 8 Кравченко Н.О. Рекреаційне господарство Полісся: сучасний стан та перспективи розвитку. – Ніжин: Міланік, 2007. – 172 с.
- 9 Мунін Г., Зінов'єв Г. Сільський туризм – альтернативний вид туризму// Сільський туризм зелений, № 4. – 2003. – С. 44-45.
- 10 Петлін І. Сутність дефініції “сільський зелений туризм” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nbuv.gov.ua>portal/Soc_Gum/Mdtss/Economica/...
- 11 Рутинський М. Й., Зінко Ю.В. Сільський туризм: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 271с.

Заняття 2-3 (4 години)

Тема. Нормативно-правові засади розвитку сільського туризму

Питання для обговорення:

1. Законодавство у сфері СТ
2. Правовий статус осіб, що займаються СТ
3. Оподаткування діяльності в СТ

Завдання:

1. Ознайомитись із Законом України "Про особисте селянське господарство" від 15.05.2003 р. №742-IV. Т. 1, 4, 9-11. Законспектувати положення щодо використання особистого селянського господарства для розвитку сільського туризму
2. Ознайомитись з Постановою КМУ “ Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)”. Законспектувати положення щодо розвитку сільського туризму
3. Обговорити переваги та недоліки розвитку сільського туризму як основного та додаткового виду господарської діяльності. Заповнити таблицю 3:

Таблиця 3

Переваги та недоліки сільського туризму як основного та додаткового видів діяльності в Україні

		Сільський туризм як спосіб отримання додаткових прибутків	Сільський туризм як вид підприємницької діяльності
Переваги	Для держави/ регіону		
	Для господарів		
	Для туристів		
Недоліки	Для держави/ регіону		
	Для господарів		
	Для туристів		

4. На основі даних таблиці 4 та Методики визначення мінімальної суми орендного платежу за нерухоме майно фізичних осіб (Додаток А) визначити мінімальну суму орендних платежів за житло у с. Блισταва Менського району та с.Тростянець Ічнянського району. Заповніть таблицю 4.

Таблиця 4

Визначення мінімальної орендної плати за експлуатацію сільських будинків

Село	Мінімальна вартість 1м ² новозбудованого житла	Термін експлуатації	М	Ф	Г	Мінімальна місячна орендна плата за 1м ² житла	Мінімальна місячна орендна плата за кімнату 16м ²	Мінімальна денна орендна плата за кімнату 16м ²	Мінімальна місячна орендна плата за будинок 70 м ²	Мінімальна денна орендна плата за будинок 70 м ²
Блισταва	4318	Цегл. 125 років	1	1	2					
		Дерев. - 50 років	1	1	1					
Тростянець	4318	Цегл. 125 років	2	1	2					
		Дерев. - 50 років	2	1	1					

5. Розрахуйте суму податків, що має сплатити сільський господар, чистий місячний прибуток якого склав 2000 грн., за різних варіантів оподаткування. Заповніть таблицю 5.

Таблиця 5

Розрахунок суми податків на діяльність у сільському туризмі

Статус платника податку	Вид податку	Податкова ставка	Об'єкт оподаткування	Сума податку, грн	Прибуток після сплати податків
Господар не зареєстрований як ФОП	Податок на доходи фізичних осіб	15%	2000		
Господар зареєстрований як ФОП					
- На загальній системі оподаткування	Податок доходи фізичних осіб	15%	2000		
	Єдиний соціальний внесок	34,7% чистого доходу			
- На спрощеній системі оподаткування	Єдиний податок	до 20% від мінімальної з/п	1378		

Зробіть висновки щодо переваг та недоліків кожної з систем оподаткування.

- б. Ознайомитися з прикладами заповнення книг доходів та витрат, що повинні вести підприємці, що знаходяться на єдиному податку, та що оподатковуються за загальною системою (рис.1,2).

Дата	Дохід від провадження діяльності*						Дохід, що оподатковується за ставкою 15%**	
	вартість проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг			вартість безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), грн.	сума заборгованості, за якою минув строк позовної давності, грн.	всього, грн. (гр. 4 + гр. 5 + гр. 6)	вид доходу	сума, грн.
	сума, грн.	сума повернутих коштів за товар (роботи, послуги) та/або передплати, грн.	скоригована сума доходу, грн. (гр. 2 - гр. 3)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
03.02.2015	1 000		1 000			1 000		
05.02.2015	5 000		5 000			5 000		
07.02.2015	10 000	5 000	5 000			5 000		
08.02.2015			0	2 000		2 000		
10.02.2015			0			0	Дохід, отриманий при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у п.291.6 ПКУ.	3 000
Лютий 2015	16 000	5 000	11 000	2 000	0	13 000		3 000

Рис.1 Приклад заповнення книги доходів, що ведуть ФОП, що сплачують єдиний податок за 2 групою

Період обліку (день, місяць, квартал, рік)	Сума доходу, отриманого від здійснення господарської діяльності або незалежної професійної діяльності	Сума повернутих коштів за товари (роботи, послуги)	Загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню (гр. 2 - гр. 3)	Витрати, пов'язані з господарською діяльністю або провадженням незалежної професійної діяльності				Сума чистого оподаткованого доходу (гр. 4 - гр. 6 - гр. 7 - гр. 8)
				реквізити документа, що підтверджує понесені витрати	сума витрат, пов'язаних з придбанням товарів (робіт, послуг)	витрати на оплату праці найманих осіб	інші витрати, пов'язані з одержанням доходу	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
05.03.2015	25 000,00		25 000,00	Платіжні доручення №1 від 01.03.2015, №2 від 03.03.2015	12 500,00			
07.03.2015	30 000,00		30 000,00	Платіжні доручення №1 від 01.03.2015, №2 від 03.03.2015	15 000,00			
08.03.2015		200,00	-200,00		-100,00			
31.03.2015				Відомість виплати з/п від 31.03.2015		2 000,00		
31.03.2015				Платіжне доручення №8 від 31.03.2015		800,00		
31.03.2015				Акт №59 від 31.03.2015, платіжне доручення №7 від 31.03.2015			3 000,00	
Всього за березень 2015	55 000,00	200,00	54 800,00		27 400,00	2 800,00	3 000,00	21 600,00

Рис.2 Приклад заповнення книги доходів та витрат, що ведуть ФОП, що знаходяться на загальній системі оподаткування

Модульна контрольна робота №1

(Змістовний модуль №1. Сутність сільського туризму)

Джерела:

1. Волошенко С.С. Агротуризм як форма підприємництва в сільській місцевості регіону. / С.С. Волошенко. – Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. – 2011. - №33. – ч.3. – С.29-35.
2. Герасимчук Н.А. Агротуристичне підприємництво як шлях розвитку сільських територій в умовах економічної кризи. / Н.А.Герасимчук. – Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – Вип. 163, ч.1
3. Дейнеко Л.В., Іртищева І.О., Купчак П.М. Сільський туризм як один із напрямів розвитку підприємництва на селі. / Л.В.Дейнеко, І.О.Іртищева, П.М.Купчак. - Економіка. Управління. Інновації. - 2010. - №1 (3).
4. Забуранна Л.В. Дослідження мотивації підприємців у сфері сільського аграрного туризму. / Л.В.Забуранна. - Економіка. Управління. Інновації. - 2012. - №2 (8).
5. Закон України "Про особисте селянське господарство" від 15.05.2003 р. №742-IV.

6. Податковий кодекс України
7. Проект закону "Про сільський аграрний туризм" I варіант [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://greendonetsk.at.ua/publ/proekt_zakonu_ukrajini_pro_silskij_zelenij_turizm/1-1-0-91
8. Проект закону "Про сільський аграрний туризм" II варіант [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.kiev.ua/page/?8602>
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів щодо державної підтримки розвитку сільського туризму на 2006-2010 роки" від 03 липня 2006 р. № 373-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
10. Рибак Л.Х. Сільський туризм як вид підсобної діяльності./ Л.Х.Рибак. - Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - 2011. - Вип. 163 частина 1
11. Рутинський М. Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
12. Теличкань І.І. Адміністративно-правове регулювання сільського зеленого туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1496>

Заняття 4

(2 години)

Тема. Сільський туризм в країнах Західної та Північної Європи

Питання для обговорення:

1. Французький досвід організації рекреаційного сервісу в сільській місцевості
2. Правове регулювання сільського туризму в Швеції
3. Досвід категоризації сільських осель в Ісландії.
4. Сільський туризм у Данії та Фінляндії
5. Сільський туризм у прибалтійських країнах.
6. Особливості сільського туризму Австрії.

Завдання.

1. Порівняйте концепції розвитку сільського туризму в країнах Північної та Західної Європи.
2. Прослухати доповіді та коротко законспектувати основні дані щодо розвитку сільського туризму в Німеччині, Швейцарії, Нідерландах, Швеції, Бельгії, Норвегії.
3. За даними таблиці 6 зробіть висновок про роль та місце сільського туризму у внутрішньому туризмі Великобританії.

Таблиця 6

Окремі показники розвитку внутрішнього туризму у Великобританії, 2014 р.

	Кількість подорожей, млн		Кількість проведених ночей, млн		Витрати, млн. £	
Усі подорожі	114,24		349,55		22629	
У т.ч. за дестинаціями						
Морське узбережжя	23,16		88,67		4932	
Великі міста	46,79		110,72		9241	
Малі міста	26,07		75,68		4236	
Сільська місцевість	21,7		73,63		4213	
Розміщення						
Комерційні засоби розміщення	68,10		201,45		17854	
Комерційні засоби розміщення з обслуговуванням	46,87		103,99		12259	
Готелі/мотелі	40,47		86,35		10667	
Гостьові будинки/B&B	6,09		15,51		1471	
Орендоване житло із самообслуговуванням	23,85		106,22		5658	
Власні будинки друзів, родичів	41,38		122,31		3923	

Примітка. Джерело [www.visitengland.com/sites/default/files/gb_all_trip_purposes_2014.pdf]

4. За таблицею 6 та 7 обрахувати темпи росту основних показників розвитку туризму, порівняти їх за роками та зробити висновки щодо динаміки розвитку сільського туризму у Великобританії

Таблиця 7

Динаміка окремих показників розвитку внутрішнього туризму у Великобританії

	Кількість подорожей, млн			Кількість проведених ночей, млн			Витрати, млн. £		
	2005	2010	2014	2005	2010	2014	2005	2010	2014
Усі подорожі	138,65	119,43	114,24	442,3	373,3	349,5	22667	20835	22629
У т.ч. за DESTИНАЦІЯМИ									
Морське узбережжя	31,89	24,11	23,16	128,3	94,9	88,7	5893	4584	4932
Великі міста	51,30	47,31	46,79	123,8	113,2	110,7	8840	8440	9241
Малі міста	33,28	28,20	26,07	101,7	86,7	75,7	5213	4190	4236
Сільська місцевість	26,34	22,32	21,70	88,5	78,0	73,6	4307	3559	4213
Розміщення									
Комерційні засоби розміщення	77,64	69,69	68,10	243,3	211,6	201,4	16773	15969	17854
Комерційні засоби розміщення з обслуговуванням	49,91	46,42	46,87	115,0	104,4	104,0	11786	11018	12259
Готелі/мотелі/гостьові будинки	42,98	40,86	X	92,9	88,2	X	10200	9742	X
Ферми/В&В	8,32	5,44	X	22,1	15,0	X	1586	1206	X
Орендоване житло із самообслуговуванням	24,96	21,72	23,85	115,0	102,2	106,2	4760	4643	5658
Власні будинки друзів, родичів	54,07	44,63	41,38	159,2	136,2	122,3	5213	4076	3923

Примітка. Джерело

[http://tourisminsights.info/STATISTICS/FILES/UKTS/UKTS_2005/The%20UK%20Tourist%202005.pdf]

Джерела:

1. Жалис Л.В. Сравнительный анализ понятий сельского туризма и его специализации в Литве// Вісник ДІТБ. – 2005. – № 9. – С. 202-205.\
2. Заричная А.А. Европейский опыт развития сельского туризма / А.А.Заричная. - Экономика Крыма. - 2011. - №4(37). - С.265-269.
3. Пітюлич М.М., Михайлюк І.І. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн / М.М.Пітюлич, І.І.Михайлюк. - Науковий вісник Ужгородського університету. - 2011. Серія "Економіка". - Спецвипуск 33. - Частина 3. - С.154-158.
4. Рутинський М. Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 271с.
5. Світовий досвід організації сільського туризму [методичний посібник] - Одеса, 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [tourcenter.odessa.ua>articles/tez01.pdf](http://tourcenter.odessa.ua/articles/tez01.pdf)
6. www.green-tour.com.ua – журнал "Туризм сільський зелений"

Заняття 5

(2 години)

Тема. Розвиток сільського туризму в країнах Південної та Східної Європи

Питання для обговорення:

1. Розвиток сільського туризму в Іспанії.
2. Особливості італійського сільського туризму.
3. Розвиток сільського туризму в країнах Прибалтики.
4. Організація сільського туризму в Польщі.
5. Сільський туризм в Угорщині.

Завдання:

1. За даними таблиці 8 скласти графік динаміки суб'єктів агроекотуризму у республіці

Кількість суб'єктів агроекотуризму у республіці Білорусь

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Кількість суб'єктів	474	927	1247	1576	1775	1881	2037

Примітка. Джерело [<http://belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/otrasli-statistiki/naselenie/turizm>]

2. Запропонувати варіанти застосування зарубіжного досвіду розвитку сільського туризму в конкретних населених пунктах Чернігівської області. Обґрунтувати можливість такого застосування.
3. Прослухати доповіді та коротко законспектувати основні дані щодо розвитку сільського туризму в Греції, Росії, Білорусі, Молдові, Румунії, Польщі, Чехії, Болгарії.

Модульна контрольна робота №2 (Тематичний розділ №2 “Зарубіжний досвід організації сільського туризму”)

Джерела:

1. Рутинський М. Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
2. Указ Президента Республіки Беларусь від 02.06.2006 №372 «О мерах по развитию агроэкотуризма в Республике Беларусь».
3. Світовий досвід організації сільського туризму [методичний посібник] - Одеса, 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: tourcenter.odessa.ua/articles/tez01.pdf
4. www.green-tour.com.ua – журнал "Туризм сільський зелений"

Заняття 6-9

(8 годин)

Тема. Практичні засади організації сільського туризму

Завдання.

1. Відвідати один з осередків розвитку сільського туризму в Чернігівській області, написати звіт з екскурсії за наступним планом:

I Загальна інформація

1. Назва і адреса садиби/готелю
2. Ім'я та прізвище господаря.
3. Чи є він корінним мешканцем села?

II Характеристика агросадиби/агроготелю

1. Розміри садиби
2. Споруди, розташовані на території садиби.
3. Кількість постояльців, що можна одночасно прийняти.
4. Кількість кімнат, що здаються туристам.
5. Облаштування кімнат для туристів.
6. Зручності в кімнатах, будинку.
7. Загальний стан будинку.
8. Споруди на території садиби, пристосовані для проведення дозвілля.
9. Оцінка стану території
10. Наявність свійських та домашніх тварин.
11. Рівень національної ідентичності садиби.

III Характеристика діяльності сільського господаря.

1. Як давно господар займається сільським туризмом?
2. Характер господарської діяльності в сільському туризмі (основна чи додаткова).
3. Основний вид діяльності господаря.
4. Кількість туристів, що обслуговуються в садибі за рік.

5. Звідки приїзять туристи?
  6. Перелік послуг, що надаються в садибі та їх вартість
  7. Найбільш затребувані додаткові послуги
  8. Чи залучаються туристи до сільськогосподарських робіт?
  9. Необхідний стартовий капітал для відкриття справи
  10. Бачення господарем перспектив власного бізнесу
  11. Наявність помічників чи співвласників.
  12. Наявність сезонних робітників.
  13. Джерела постачання харчовими продуктами.
  14. Відзиви туристів про відпочинок у садибі.
  15. Чи категоризована садиба?
  16. Чи має господар зв'язок зі Спілкою сприяння розвитку сільського туризму в Україні?
- Яку допомогу отримує?

17. Де розміщує рекламу.
18. Які труднощі ведення бізнесу відчуває господар?

IV Характеристика взаємодії господаря з оточенням

1. Які ресурси використовуються в процесі господарської діяльності?
2. Як вирішується проблема утилізації сміття?
3. Характер стосунків односельцями, конкурентами, місцевою владою.

V Характеристика середовища

1. Розміри села
2. Історія села
3. Характеристика населення та господарства
4. Стан розвитку інфраструктури та сфери послуг
5. Визначні природні та соціально-культурні об'єкти села та околиць.

2. Дослідити можливості розвитку сільського туризму в селах, розташованих за маршрутом поїздки. Підготувати повідомлення про кожне село за маршрутом слідування, яке б включало туристично-краєзнавчу інформацію (походження назви села, історія, природні, археологічні, архітектурні, подійні, біосоціальні, сакральні туристичні ресурси). Зробити висновки щодо перспективності даних сіл для розвитку в них сільського туризму.

Джерела:

1. Зелений туризм. Банк даних сільського туризму по Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ruraltourism.com.ua/index2.php>
2. Зелений туризм в Україні. Сільський туризм в Україні. Пошук садиб... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://navkolosvitu.com.ua/search/ukraine>
3. Каталог садиб на сайті Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні <http://greentour.com.ua>
4. siver.org.ua - Список усадеб зеленого туризму. Путеводитель по Чернигово-Северщине
5. <http://www.doroga.ua/> - Путеводитель по Украине
6. <http://www.stejka.com> – Туристичний портал України
7. <http://tour-cn.com.ua/> - Чернігів для туриста

Заняття №10-11

(4 години)

Тема. Забезпечення умов для розвитку сільського туризму.

Питання для обговорення:

1. Умови розвитку сільського туризму
2. Облаштування агроосель та агроготелів.
3. Екологічне маркування агросадиб.

4. Управління іміджем сільської місцевості.

Завдання:

1. Описати, які передумови розвитку сільського туризму існують в Чернігівській області.
2. Обрати одне із сіл Чернігівської області (за маршрутом екскурсії), в якому Ви хотіли б відкрити агрооселю. Проаналізувати місцеві ресурси та можливості їх використання. Заповнити таблицю 9:

Таблиця 9

Можливості використання місцевих туристичних ресурсів для організації роботи агросадиби у селі...

Ресурси	Можливості їх використання

3. Базуючись на досвіді категоризації агосадиб та агроготелів зарубіжних країн, надайте свої пропозиції щодо категоризації сільських будинків та кімнат для гостей в Україні. Обґрунтуйте вибір певної кількості категорій, знаку маркування, доцільність вимог.
4. Обговорити вимоги, що висуваються до облаштування сільських обійсть для отримання категорії та надання знаку “Зелена садиба” Всеукраїнської спілки сприяння розвитку сільського туризму.
5. Як би Ви облаштували власну агросадибу? Опишіть її устрій.
6. Обрахуйте обсяг необхідних інвестицій для облаштування власної агрооселі. Результати обрахунків відобразіть у таблиці 10:

Таблиця 10

Обсяг інвестицій, необхідних для облаштування агрооселі

Група витрат	Стаття витрат	Ціна за одиницю	Кількість одиниць	Сума
Ремонт і будівництво	1			
	2			
	3			
Облаштування обійстя	1			
	2			
	3			
Меблі	...			
Постільне приладдя, постільна білизна та рушники				
Побутова техніка				
Посуд та кухонний інвентар				
Ігрове та спортивне спорядження				
...				
Усього				

7. На основі запланованих витрат заповнити баланс суб'єкта малого підприємства

Баланс суб'єкта малого підприємства

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершене будівництво	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	)	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900		

Джерела:

- 1 Відпочинок на селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. – IV/1999; Випуск №3 – II/2002; Випуск 6 – IV/2003.
- 2 Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2003.
- 3 Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
- 4 Мальська М., Худо В. Менеджмент туризму. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – с.139-161.
- 5 Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. – IV/2003. – Випуск №6.
- 6 Рутинський М. Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
- 7 Черевко Г.В., Іванов А.О. Вдосконалення організації матеріально-технічної бази агротуристичних господарств як чинник підвищення рівня їх гостинності / Г.В.Черевко, А.О.Іванов. - Економіка. Управління. Інновації. - 2011. - №1 (5).
- 8 www.green-tour.com.ua – журнал "Туризм сільський зелений"

Заняття 12

(2 години)

Тема. Технологія надання послуг в сільському туризмі

Питання для обговорення:

1. Гостьовий цикл сервісного обслуговування: поняття та складові.
2. Бронювання місць та підготовка помешкань до прийому гостей.
3. Організації зустрічі та трансферу гостей. Поселення гостей, забезпечення їх гігієнічних потреб. Вітальне частування гостей.
4. Обслуговування та організація дозвілля гостей під час перебування в агрооселі.
5. Організація від'їзду гостей.

Завдання:

1. Розрахувати собівартість 1 людино-дня в агроотелі. Заповнити таблицю 12

Таблиця 12

Розрахунок собівартості послуг проживання

Витрати	Категорія витрат	Сума на 1 день
Витрати на енергоносії: - електроенергія - газ - дрова	Змінні	
Амортизація ¹ :	Постійні	
Витратні матеріали:	Змінні	
Поточний ремонт та обслуговування основних засобів	Змінні	
Реклама садиби	Змінні	
Праця господарів: - прибирання - прання	Постійні	
...		
Усього		

2. Визначити ціну на послуги проживання в агрооселі, користуючись різними методами ціноутворення
3. Скласти приблизне меню денного раціону гостей агрооселі. Розрахувати кількість необхідної сировини та її вартість. Заповнити таблицю 13

Таблиця 13

Кількість сировини, необхідної для приготування страв меню денного раціону

№	Перелік продуктів	назва страви	назва страви	і т.д.	Всього	Вартість за одиницю	Вартість
		Вага/кількість	Вага/кількість				
	...						
Всього							

4. Розрахувати собівартість послуг харчування за 1 людино-день, враховуючи результати попереднього завдання. Заповнити таблицю 14.

¹ Мінімальний строк амортизації будівель – 20 років, обладнання – 5 років, предметів прокату – 5 років, меблів, інвентарю – 4 роки,

Розрахунок собівартості послуг харчування в агрооселі

Витрати	Категорія витрат	Сума на 1 день
Вартість сировини:	Змінні	
Витратні матеріали	Змінні	
Витрати на енергоносії:	Змінні	
Амортизація:	Постійні	
Поточний ремонт та обслуговування	Змінні	
Праця господарів: - приготування їжі - миття посуду	Постійні	
...		
Всього		

5. Визначити ціну на послуги проживання в агрооселі, користуючись різними методами ціноутворення
6. Визначити перелік додаткових послуг, що надаватиметься в агрооселі, їх собівартість та ціну. Заповнити таблицю 15

Собівартість та ціна на додаткові послуги, що надаватимуться в агрооселі

Послуга	Витрати ресурсів	Вартість ресурсів	Собівартість	Ціна

Модульна контрольна робота №3 (Тематичний розділ №3 “Практичні засади організації сільського туризму”)**Джерела:**

1. Астана Зіемеле. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні // Туризм сільський зелений. – 2004. - № 1. – с.8-13.
2. Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2003.
3. Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
4. Рутинський М. Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
5. Мальська М., Худо В. Менеджмент туризму. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – с.139-161.

Заняття 13-14

(4 години)

Маркетинг в сільському туризмі**Питання для обговорення:**

1. Послуги сільського туризму як товар. Основні товарні характеристики послуг сільського туризму – якість, ціна, собівартість, конкурентоспроможність, та ін.

2. Маркетингова специфіка виробників послуг сільського туризму.
3. Особливості ринку сільського туризму в Україні.
4. Спільні риси та відмінності від інших ринків товарів та послуг.
5. Розробка концепції агросадиби.
6. Вивчення ринку сільського туризму.
7. Реклама в СТ.

Завдання:

1. Дослідити ринок попиту та пропозиції агротуристичних послуг в Чернігівській області.
2. Здійснити SWOT-аналіз агротуристичних послуг, що виробляються в Чернігівській області. Надати пропозиції щодо посилення слабких сторін та подолання загроз.
3. На основі загальних етапів створення бренду (табл. 16) надати пропозиції щодо створення бренду Чернігівській області в галузі сільського відпочинку.

Таблиця 16

Етапи створення бренду

№	Назва етапу	Його завдання
1	Постановка цілей	Аналіз місії компанії або організації (підприємства). Визначення місця бренду в архітектурі брендів компанії або організації. Визначення бажаного стану бренду (якостей, життєвого циклу, конкурентних переваг). Формулювання вимірюваних параметрів бренду.
2	Планування проекту	Аналіз наявних ресурсів (фінансових, людських, знань і т. д.). Визначення команди замовників, учасників і виконавців. Визначення термінів проекту. Виявлення інших умов або обмежуючих факторів.
3	Аналіз поточного стану бренду (тільки для існуючих брендів)	Обізнаність про бренд у цільовій аудиторії. Знання про бренд цільової аудиторії. Ставлення до бренду цільової аудиторії. Рівень лояльності до бренду. Визначення відповідності поточного стану бренду бажаному.
4	Аналіз ринкової ситуації	Аналіз конкурентів (асортимент, цільова аудиторія, позиціонування, методи просування, ціноутворення). Аналіз передбачуваної цільової аудиторії (характеристики, переваги). Моделі поведінки споживачів. Ринки збуту (попит, частка, динаміка).
5	Формулювання сутності бренду	Місія, позиціонування і корисність бренду для цільової аудиторії. Індивідуальність: цінності, асоціації, риси, конкурентні переваги. Атрибути бренду (ім'я, логотип або фірмовий знак, персонаж або герой, шрифт, упаковка і т. д.).
6	Стратегія управління брендом	Розробка правил створення маркетингових матеріалів і опис процедур по управлінню брендом (бренд-бук). Визначення осіб, відповідальних за розвиток бренду (зберігачів бренду). Розробка плану дій по просуванню бренду (інтегровані маркетингові комунікації). Розробка плану і процедур з моніторингу бренду та оцінки ефективності.

7	Просування бренду - інтегровані маркетингові комунікації	Медіаплан. Виготовлення рекламної продукції. Розміщення рекламної продукції в каналах комунікацій. Комплексні програми лояльності.
8	Моніторинг бренду і оцінка ефективності дій	Моніторинг вимірюваних параметрів (KPI) бренду, визначених на етапі 1. Порівняння поточного стану бренду з бажаним. Корекція стратегії або тактики.

4. Визначитися із цільовою аудиторією та запропонувати концепцію власної агросадиби. Заповнити таблицю 17.

Таблиця 17

Коротка характеристика концепції агросадиби

№	Складові концепції	Опис
	Цільова аудиторія	
	Спеціалізація	
	Особливості стилю місця проживання	
	Особливості оформлення обійстя	
	Особливості меню	
	Перелік додаткових послуг	
	Цінова політика	
	Постачальники	

5. Попередньо дослідивши веб-сайти підприємств і організацій, які спеціалізуються на посередницькій маркетинговій діяльності в сільському туризмі, розробити дизайн власного веб-сайту, вказавши, яку інформацію на ньому варто розмістити.

6. Спланувати та розрахувати вартість рекламних заходів по просуванню агротуристичного продукту на вітчизняний та зарубіжні ринки. Обґрунтувати оптимальний варіант. Заповнити таблицю 18.

Таблиця 18

Вартість реклами агросадиби на рік

Вид реклами	Вартість 1-разового рекламного звернення	Періодичність рекламних звернень	Загальна вартість реклами
...			
...			
Всього			

Модульна контрольна робота №4 (Тематичний розділ №4 “Маркетинг сільського туризму”)

Джерела:

1. Дурович А.П. Маркетинг в туризмі: Учеб. посібник. – 2-е изд., перераб. и доп. – Минск: Новое знание, 2001. – 496 с.
2. Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
3. Маркетинг в сільському туризмі: Методичний посібник. / М.Осіпова. – Одеса, 2009. – 66 с.
4. Рутинський М. Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
5. Теличань В.В. Просування агротуристичних послуг за допомогою сучасних інформаційних технологій. / В.В.Теличань. - Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. - Випуск 72 (частина 2 - економіка). - С.169-175.

6. www.green-tour.com.ua – журнал "Туризм сільський зелений"
7. www.wgttdi.com.ua – Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні
8. www.nto.org.ua – Державна туристична адміністрація України, ДП "Національна туристична організація"

Заняття 15-16

(4 години)

Тема. Тема. Менеджмент сільського туризму

Питання для обговорення:

1. Особливості менеджменту в сільському туризмі.
2. Основні аспекти менеджменту зеленого сільського туризму: планувальний, організаційний, мотиваційний, контрольний.
3. Стратегічне управління в сільському туризмі.
4. Особливості управлінської праці менеджера (власника) гостинної садиби.
5. Вимоги, які пред'являються до сучасного менеджера зеленого сільського туризму
6. Планування особистої роботи менеджера. Вибір пріоритетних справ. Нормування управлінської праці.
7. Організація діловодства.
8. Ділові контакти з партнерами, турфірмами.
9. Управління негативними ефектами розвитку сільського туризму.
10. Підвищені вимоги до забезпечення ефективної контрольно-наглядової функції при відвідуванні туристами природоохоронних територій сільських місцевостей
11. Менеджмент людських ресурсів сільського туризму.

Завдання.

1. Користуючись даними попередніх робіт, розрахуйте, скільки туристів повинна приймати Ваша садиба, для того, щоб не бути збитковою. Формула для обрахунку точки беззбитковості у натуральному вигляді наведена нижче:

$$T_{bn} = \text{Постійні витрати} / (\text{Ціна за послуги} - \text{змінні витрати})$$

2. Враховуючи дані завдання 1 та користуючись даними попередніх робіт, спрогнозуйте графік завантаження агросадиби на рік. Заповніть таблицю 19.

Таблиця 19

Графік завантаження агросадиби на період ...

Місяць	Дати обслуговування																															Загальна кількість людино-днів за місяць						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							
Кількість туристів																																						
Січень																																						
Лютий																																						
Березень																																						
Квітень																																						
Травень																																						
Червень																																						
Липень																																						
Серпень																																						
Вересень																																						
Жовтень																																						
Листопад																																						
Грудень																																						

3. Користуючись даними завдання 3 та попередніх робіт, спрогнозуйте виручку Вашої агросадиби. Заповніть таблицю 20

Таблиця 20

Прогноз виручки агросадиби

Послуги	Ціна за одиницю	Кількість замовлених послуг	Виручка від наданих послуг
Проживання			
Харчування			
Додаткові			
...			

4. Користуючись даними завдання 3 та попередніх робіт, спрогнозуйте витрати на виробництво послуг агросадиби. Заповніть таблицю 21.

Таблиця 21

Прогноз витрат на виробництво послуг агросадиби

Послуги	Собівартість	Кількість замовлених послуг	Витрати на виробництво послуг
Проживання			
Харчування			
Додаткові			
...			

5. На основі даних, отриманих у завданнях 3 та 4 спрогнозувати прибуток агросадиби. Заповнити таблицю 22

Таблиця 22

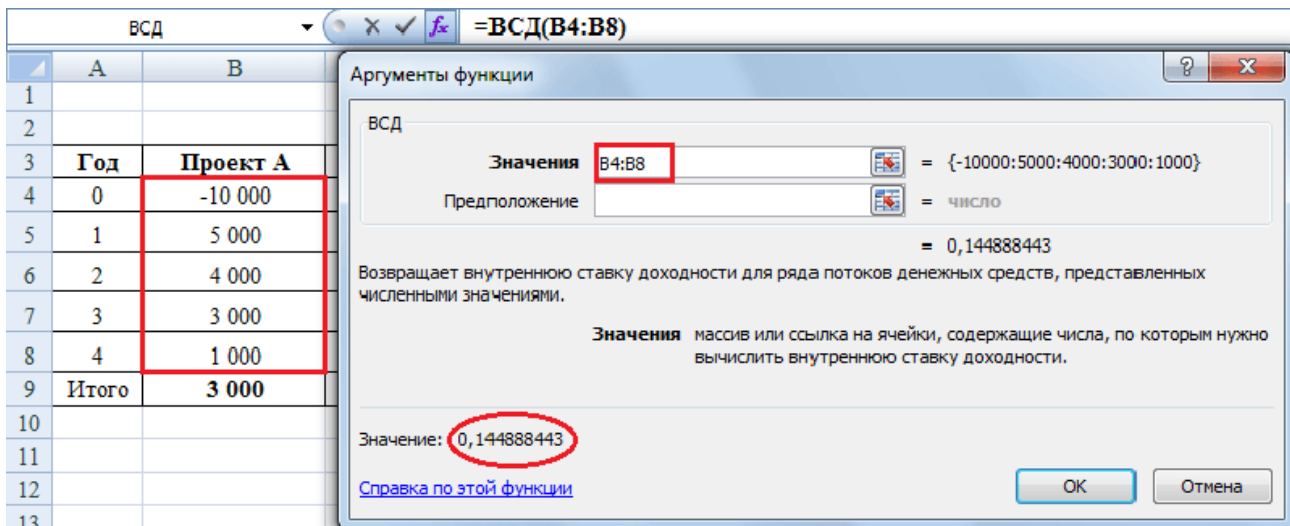
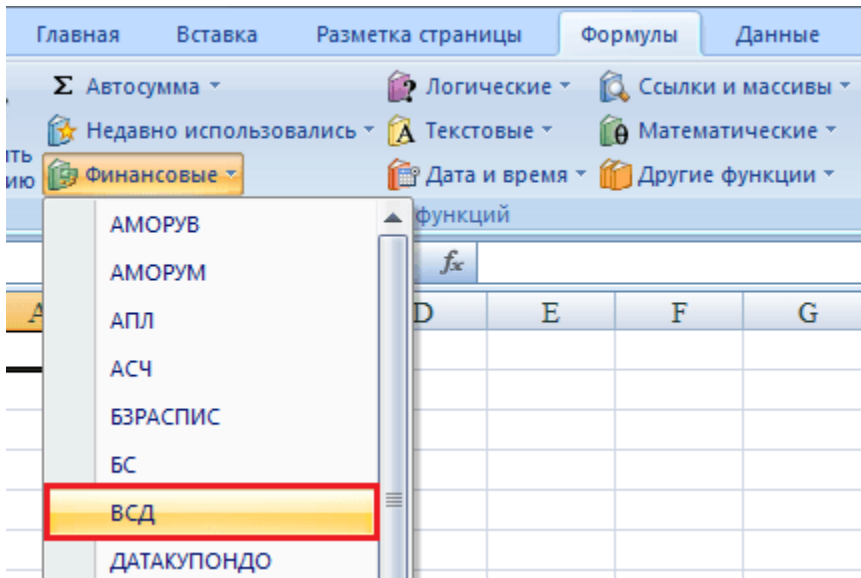
Прогноз фінансових результатів діяльності агросадиби

Стаття	Код рядка	
1	2	
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	
Інші доходи	2160	
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	
Інші витрати	2165	
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	
Податок на прибуток	2300	
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	

6. Розрахувати термін окупності Вашої агросадиби:

Термін окупності = Вкладені інвестиції/прибуток

7. Визначити внутрішню норму доходності власного інвестиційного проекту, користуючись програмою EXCEL (рис.3). За якої ставки кредиту Ваш проект принесе додатковий прибуток?

Рис.3 Визначення IRR за допомогою програми EXCEL

8. Оцінити ефективність власного інвестиційного проекту, розрахувавши NPV за формулою:

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+R)^t}, \text{ де}$$

NPV – чиста приведена вартість

CF – грошовий потік

R – ставка дисконтування

Заповнити таблицю 23.

Таблиця 23

Чиста приведена вартість інвестиційного проекту

Рік	Сума грошових надходжень (інвестиції)	Ставка дисконтування	Фактор	Сума
0		$1/(1+10)^0$		
1		$1/(1+10)^1$		
2		$1/(1+10)^2$		
3		$1/(1+10)^3$		
Усього				

9. Дослідити проблеми розвитку сільського туризму в Чернігівській області, запропонувати заходи, спрямовані на їх вирішення.
10. Узагальнити наслідки розвитку сільського туризму. Заповнити таблицю 24:

Таблиця 24

Наслідки розвитку сільського туризму

Сфера прояву	Позитивні	Негативні
Природне довкілля		
Економіка		
Соціум		

Модульна контрольна робота №5 (Тематичний розділ №5 “Менеджмент сільського туризму”)

Джерела:

1. Відпочинок на селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. – IV/1999; Випуск №3 – II/2002; Випуск 6 – IV/2003.
2. Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2003.
3. Забуранна Л.В. Дослідження мотивації підприємців у сфері сільського аграрного туризму. / Л.В.Забуранна. - Економіка. Управління. Інновації. - 2012. - №2 (8).
4. Кальна-Дубінюк Т.П., Пугач Н.А. Застосування сучасних інформаційних технологій у розвитку сільського зеленого туризму в Україні / Т.П.Кальна-Дубінюк, Н.А.Пугач. - Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - 2011. - Вип. 163 частина 1
5. Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
6. Олексюк С.М., Пепеля В.Д., Загайна Н.М Концепції розвитку зеленого туризму в регіоні / С.М.Олексюк. - Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. - 2010. - Випуск 3. - С.165-169.
7. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. – IV/2003. – Випуск №6.
8. Чернява А.Л. Основные элементы подготовки специалистов в области организации сельского зеленого туризма в Украине / А.Л.Чернява. - Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. - 2012. - №4(239). - Ч.ІІ. - С.74-81.
9. www.green-tour.com.ua – журнал "Туризм сільський зелений"
10. www.wgttdi.com.ua – Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні
11. www.nto.org.ua – Державна туристична адміністрація України, ДП "Національна туристична організація"
12. Методика обрахунку IRR. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://msfo-dipifr.ru/vnutrennyaya-norma-doxodnosti-formula-rascheta-irr-investitsionnogo-proekta/>
13. Методика обрахунку NPV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://msfo-dipifr.ru/formula-rascheta-npv-investitsionnogo-proekta-eto-prosto/>

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота студентів має творчо-пошуковий характер і має сприяти розвитку у студента вміння критично мислити, оцінювати сучасний стан та тенденції розвитку сільського туризму, визначати проблеми, що супроводжують розвиток даного виду діяльності та самостійно шукати шляхи виходу з даної ситуації, творчо опрацьовувати інформацію.

Результати індивідуальної роботи оформляються окремим звітом, який подається викладачеві для перевірки в установлений термін.

Звіт включає в себе заповнену таблицю (див. нижче); карту адміністративної області, на якій позначені населені пункти – осередки розвитку сільського туризму; висновки, в яких узагальнюється інформація щодо розміщення осередків сільського туризму в обраному регіоні, послуг, які надаються, типів садиб тощо.

Таблиця

Характеристика пропозиції послуг сільського туризму в ... області

Назва садиби	Місцезнаходження (адреса)	Тип садиби	Основні послуги та їх вартість	Пропозиція додаткових послуг

Теми індивідуальних робіт:

1. Територіальна організація сільського туризму в АР Крим.
2. Територіальна організація сільського туризму у Вінницькій області
3. Територіальна організація сільського туризму у Волинській області
4. Територіальна організація сільського туризму в Дніпропетровській області
5. Територіальна організація сільського туризму в Донецькій області
6. Територіальна організація сільського туризму в Житомирській області
7. Територіальна організація сільського туризму в Закарпатській області
8. Територіальна організація сільського туризму в Запорізькій області
9. Територіальна організація сільського туризму в Івано-Франківській області
10. Територіальна організація сільського туризму в Київській області.
11. Територіальна організація сільського туризму в Кіровоградській області.
12. Територіальна організація сільського туризму в Луганській області.
13. Територіальна організація сільського туризму в Львівській області.
14. Територіальна організація сільського туризму в Миколаївській області.
15. Територіальна організація сільського туризму в Одеській області.
16. Територіальна організація сільського туризму в Полтавській області.
17. Територіальна організація сільського туризму в Рівненській області.
18. Територіальна організація сільського туризму в Сумській області.
19. Територіальна організація сільського туризму в Тернопільській області.
20. Територіальна організація сільського туризму в Харківській області.
21. Територіальна організація сільського туризму в Херсонській області.
22. Територіальна організація сільського туризму в Хмельницькій області.
23. Територіальна організація сільського туризму в Черкаській області.
24. Територіальна організація сільського туризму в Чернівецькій області.
25. Територіальна організація сільського туризму в Чернігівській області.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

На самостійну роботу студентів для вивчення дисципліни “Сільський туризм” відведено 65 годин.

Метою самостійної роботи студентів є:

вивчення законодавчих актів, нормативних документів, що регламентують розвиток сільського туризму в Україні;

вивчення матеріалу за основними темами, передбаченими навчальним планом та програмою;

формування навичок роботи з інформаційними джерелами;

формування навичок ведення самостійних досліджень з даної проблематики.

Тема. Сільський туризм як альтернативна форма відпочинку.

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Поняття про сільську місцевість. Критерії сільської місцевості. Уклади сільського життя.
2. Поняття про сталий (екологічний) туризм.
3. Сільський туризм в системі альтернативних видів туризму.
4. Сутність сільського туризму.
5. Історія виникнення сільського туризму.
6. Цикли рекреаційних занять в сільському туризмі.
7. Форми та різновиди сільського туризму.
8. Характеристика потенційних споживачів агротуристичних послуг.

Теми рефератів:

1. Принципи, функції та завдання зеленого туризму: вітчизняний та зарубіжний досвід.
2. Концепція зеленого сільського туризму.
3. Історія розвитку зеленого сільського туризму

Тема. Нормативно-правові засади організації сільського туризму

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність в сільському туризмі
2. Характеристика сільського туризму як додаткового та основного виду господарської діяльності.
3. Поняття про агрооселю та агроготель.
4. Правовий статус осіб, що займаються сільським туризмом.
5. Стандартизація та категоризація агроосель.
6. Оподаткування осіб, що здають в оренду кімнати сільського будинку
7. Оподаткування підприємців, що працюють у сільському туризмі

Завдання: Законспектувати основні положення ЗУ “Про особисте селянське господарство”, що стосуються розвитку сільського туризму

Теми рефератів:

1. Оподаткування господарської діяльності в сільському туризмі
2. Нормативно-правова основа організації зеленого сільського туризму.
3. Організації, які регулюють діяльність у сфері зеленого сільського туризму на місцевому та державному рівнях.

Тема. Сільський туризм в країнах Західної та Північної Європи

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Французький досвід організації рекреаційного сервісу в сільській місцевості.
2. Райони розвитку сільського туризму у Франції.
3. Категорії агроосель та агроосель для інвалідів, кемпінгів.
4. Поняття про панда-готелі.
5. Правове регулювання сільського туризму в Швеції.
6. Стандарти у сфері сільського туризму Швеції.
7. Досвід категоризації сільських осель та кімнат для туристів в Ісландії та Данії.
8. Особливості сільського туризму у Фінляндії та Австрії.

Завдання: Зробити доповідь “Досвід розвитку сільського туризму в ... (будь-якій країні, де він розвивається)”.

Тема. Розвиток сільського туризму в країнах Південної та Східної Європи

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Особливості розвитку сільського туризму в Іспанії.
2. Розвиток сільського туризму в Італії.
3. Сільський туризм у Польщі.
4. Особливості обслуговування туристів.
5. Промоційна система польського сільського туризму.
6. Особливості організації сільського туризму в Угорщині.

Завдання: Зробити доповідь “Досвід розвитку сільського туризму в ... (будь-якій країні, де він розвивається)”.

Тема. Забезпечення умов для розвитку сільського туризму

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Чинники успіху організації сільського туризму.
2. Несприятливі чинники розвитку туризму на селі.
3. Вимоги до облаштування агроосель та агроготелів.
4. Екологічне маркування агросадиб: сутність, процедура, вимоги.
5. Управління іміджем сільських територій.

Теми рефератів:

1. Поняття про безпеку в туризмі. Види небезпек у зеленому туризмі.
2. Внутрішні фактори безпеки туристів у гостинних садибах.
3. Фактори потенційної небезпеки для клієнтів гостинних садиб в Україні.
4. Заходи з облаштування подвір'я та господарсько-побутових приміщень.

Тема. Технологія надання послуг в сфері сільського туризму

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Гостьовий цикл сервісного обслуговування: поняття та складові.
2. Бронювання місць та підготовка помешкань до прийому гостей.
3. Підтвердження бронювання напередодні прибуття гостей, прийом попередніх замовлень щодо організації їх трансферу та частування.
4. Організація трансферу гостей.
5. Поселення гостей, забезпечення їх гігієнічних потреб.
6. Вітальне частування гостей.
7. Організація дозвілля гостей під час перебування в агрооселі.

8. Організація від'їзду гостей.

Завдання: Законспектувати питання “Анімаційні послуги в сільському туризмі”.

Теми рефератів:

1. Вимоги і рекреаційні потреби гостей (зелених туристів).
2. Роль використання цінностей рідної культури та традицій в динамічному розвитку зеленого сільського туризму.
3. Клінінгові технології в сільському туризмі

Тема. Особливості планування в сільському туризмі

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Поняття про планування та його методологію.
2. Особливості планування в сільському туризмі.
3. Завдання та напрями планування в сільському туризмі.
4. Особливості стратегічного та тактичного планування.

Завдання: Законспектувати питання “Організація діловодства в сільському туризмі”

Теми рефератів:

1. Особливості бізнес-планування в сільському туризмі.

Тема. Маркетинг в сільському туризмі

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Поняття про маркетингові комунікації.
2. Особливості маркетингової діяльності в сільському туризмі.
3. Діяльність неурядових організацій у маркетингу сільського туризму.
4. Проблеми сучасного маркетингу сільського туризму.
5. Інформаційні системи маркетингових комунікацій в сільському туризмі.

Теми рефератів.

1. Стратегії збуту і прогнозування потенційного попиту в зеленому сільському туризмі.
2. Формування цін на відпочинкові послуги в гостинній садибі.
3. Розробка концепції нової послуги та її перевірка.
4. Система управління якістю послуг у сфері сільського туризму

Тема. Менеджмент сільського туризму

Питання для підготовки та самоконтролю:

1. Сутність менеджменту в сільському туризмі.
2. Чинники, що ускладнюють управління в сільському туризмі.
3. Стратегічне управління: вимоги до постановки цілей, цілі стратегічного управління.
4. Управління негативними ефектами розвитку сільського туризму.
5. Менеджмент людських ресурсів сільського туризму.

Завдання: Законспектувати питання “Налагодження ділових зв'язків з потенційними постачальниками”

Теми рефератів.

1. SWOT-аналіз соціально-економічної ситуації сільських територій.
2. Використання технічних засобів управління.
5. Професійні (кваліфікаційні) вимоги до підготовки персоналу гостинної садиби у сільській місцевості.

Поточний модульний контроль з дисципліни “Сільський туризм”

Проведення поточного модульного контролю має на меті:

- здійснення моніторингу успішності засвоєння студентами навчального матеріалу;
- проведення оцінки якості знань студентів;
- забезпечення двостороннього зв'язку між викладачем та студентами;
- своєчасне виявлення проблем, що виникли в процесі засвоєння необхідної інформації та виконання практичних робіт;
- здійснення корекції знань студентів;
- підготовку до підсумкової форми контролю – іспиту.

Модульна загальна оцінка включає в себе наступні складові:

оцінка за поточний контроль (виставляється на основі усного та письмового фронтального та індивідуального опитувань),

оцінка за практичні роботи,

оцінка за підготований реферат або індивідуальну роботу,

оцінка за модульну контрольну роботу.

Кількість балів розподіляється наступним чином:

Розподіл балів по модулям та видам робіт

Оцінка ECTS	Оцінка (за національною шкалою)	Модуль 1 (бали) питома вага 0,15	Модуль 2 (бали) питома вага 0,25	Модуль 3 (бали) питома вага 0,30	Модуль 4 (бали) питома вага 0,15	Модуль 5 (бали) питома вага 0,15	Сума балів
A	5 (відмінно)	15	25-24	30-28	15	15	90-100
B,C	4 (добре)	12-14	23-20	27-24	12-14	12-14	75-89
D,E	3 (задовільно)	9-11	19-15	23-18	9-11	9-11	60-74
FX	2 (незадов.)	6-8	14-9	17-12	6-8	6-8	35-59
F	2 (незадов.)	0-5	8-0	11-0	0-5	0-5	0-34

Критерії оцінки змістовного модуля 1, 4, 5

Оцінка	Усна відповідь	Звіти за практичні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів
5 (відмінно)	5	5	5	15
4 (добре)	4	4	4	12-14
3 (задовільно)	3	3	3	9-11
2 (незадовільно)	2	2	2	6-8
2 (незадовільно)	0-1	0-1	0-1	0-5

Критерії оцінки змістовного модуля 2

Оцінка	Усна відповідь	Звіти за практичні роботи	Реферат	Модульна контрольна робота	Сума балів
5 (відмінно)	5	5	5	8-10	25-24
4 (добре)	4	4	4	8-10	23-20
3 (задовільно)	3	3	3	6-7	19-15
2 (незадовільно)	2	2	2	3-6	14-9
2 (незадовільно)	0-1	0-1	0-1	0-3	8-0

Критерії оцінки змістовного модуля 3

Оцінка	Усна відповідь	Звіти за практичні роботи	Індивідуальні завдання	Модульна контрольна робота	Сума балів
5 (відмінно)	5	5	8-10	8-10	30-28
4 (добре)	4	4	8-10	8-10	27-24
3 (задовільно)	3	3	6-7	6-7	23-18
2 (незадовільно)	2	2	3-6	3-6	17-12
2 (незадовільно)	0-1	0-1	0-3	0-3	11-0

МЕТОДИКА
визначення мінімальної суми орендного платежу
за нерухоме майно фізичних осіб
(витяг)

Мінімальна сума орендного платежу за нерухоме майно визначається виходячи з мінімальної вартості місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна за такою формулою:

$$1. \quad \Pi = 3 \times P,$$

де Π - мінімальна сума орендного платежу за нерухоме майно у гривнях;

3 - загальна площа орендованого нерухомого майна у кв. метрах;

P - мінімальна вартість місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна з урахуванням його місцезнаходження, інших функціональних та якісних показників, що встановлюється органом місцевого самоврядування села, селища, міста, на території яких розміщене зазначене майно (далі - орган місцевого самоврядування), у гривнях.

Органам місцевого самоврядування рекомендується визначати мінімальну вартість місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна за такою формулою:

$$P = P_n / (K * 12)$$

де P - мінімальна вартість місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна у гривнях;

P_n - середня вартість 1 кв. метра новозбудованого об'єкта, подібного до орендованого, яка обчислюється залежно від ринкової вартості, у гривнях;

K - коефіцієнт окупності об'єкта у разі надання його в оренду, що відповідає проектному строку експлуатації такого об'єкта (від 5 до 100 років).

Органи місцевого самоврядування можуть застосовувати під час визначення мінімальної вартості місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна такі додаткові коефіцієнти:

M - місцезнаходження об'єкта нерухомого майна. У разі розміщення такого об'єкта у центральній, курортній, історичній або заповідній зоні населеного пункту зазначений коефіцієнт дорівнює 2, близько від центру - 1,5, далеко від центру - 1;

Φ - вид функціонального використання об'єкта нерухомого майна. У разі використання такого об'єкта для провадження виробничої діяльності зазначений коефіцієнт дорівнює 2, іншої комерційної діяльності - 3, некомерційної діяльності, у тому числі для проживання фізичних осіб, - 1;

T - інші якісні характеристики об'єкта (висота житлового приміщення, внутрішнє оснащення, технічний стан тощо).

У разі застосування додаткових коефіцієнтів мінімальну вартість місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна рекомендується визначати за такою формулою:

$$P = P_n / (K * 12) * M * \Phi * T$$

де P_n - середня вартість 1 кв. метра новозбудованого об'єкта, подібного до орендованого, яка обчислюється у гривнях, залежно від вартості будівництва.

При цьому формула, зазначена в пункті 4 цієї Методики, не застосовується.

6. Якщо орган місцевого самоврядування не визначив мінімальної вартості місячної оренди 1 кв. метра загальної площі нерухомого майна чи не оприлюднив її до початку звітнього податкового року у спосіб, найбільш доступний для жителів територіальної громади, об'єкт обкладення податком на доходи фізичних осіб визначається орендарем (крім орендарів - фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання) виходячи з розміру орендної плати, передбаченого в договорі оренди.

